

Plzeňské podzemní prostory, budované od 13. století, byly na svou dobu velmi dobře vybaveny. Nechyběl středověký dřevěný vodovod a funkční studny, které bývaly pod každým domem.

Teprve když došlo k propadu jednoho domu a statickému narušení dalších objektů, nechalo město provést rozsáhlý průzkum a zjistilo se, že náměstí Republiky a vlastně celé historické jádro města je doslova podkopáno a podryto spleť dvou- až třípatrových sklepů, chodeb a schodišť, vesměs v hloubce kolem deseti metrů pod povrchem o předpokládané celkové délce kolem 20 km.

Na svou dobu byly tyto prostory velmi dobře vybaveny. Zvláštní malé výklenky sloužily jako spíže, nechybí středověký dřevěný vodovod a funkční studny. Dříve mívá nejmeně jednu studnu každý dům, většinou o průměru 130 – 150 centimetrů a hlubokou 18 až 20 metrů. Postupem času byly studny zasypávány domovním odpadem. Při jejich průzkumu tak byly objeveny například zbytky keramiky z období od počátku 14. století až do poloviny 16. století a do doby od poloviny 15. století dál nejspíš spadají nálezy skleněných úlomků. Množství mladších studní, celkem 251, pocházejících především ze 17. století, se dochovalo dodnes, z toho 22 na kilometr dlouhé prohlídkové trase zpřístupněné pro návštěvníky. ➔

Co také nevyměchat

Malovaný sklep

Nachází se u jihomoravské obce Šatov u silnice na Havraníky na Znojensku. Od začátku byl zřejmě zamýšlen jen jako vinárna, víno se v něm nikdy nevyrábělo ani neskladovalo, pouze pilo. O originální výzdobu jeho pískovcových stěn se postaral rodák z Šatova, naivní malíř Maxmillian Appeltauer (1904 – 1972). Malovaný sklep se stal jeho životním osudem, věnoval mu od roku 1934 každou neděli po následujících 36 let, a to i poté, co za války přišel o pravou ruku. Kelímek s barvou si přidržoval v levém podpaží a svítil si svíčkami připevněnými na klobouku. Tak vytvářel fantastické plastické malby alpských krajinek, vodních panen či trpaslíků popíjejících víno.

Otevírací doba

- červen – srpen: denně 9 – 12 hod., 13 – 18 hod.
- září – 5. října: soboty, neděle, svátky: 9 – 12 hod., 13 – 18 hod.
- 6. října – 31. prosince a 1. ledna – 10. dubna 2009 na základě objednávky po – ne: 9 – 12 hod., 13 – 18 hod.

Tel.: 721 754 548, www.znovin.cz

Krypta pod klášteřem

Benediktýnský klášter se rozkládá na nejvyšším ostrohu nad řekou Stěnavou v Broumově, téměř hned u náměstí. Svoji současnou, barokní podobu získal v letech 1726 – 1748 na základě návrhu Kiliána Ignáce Dientzenhofera. V podzemních prostorech kláštera jsou uloženy tzv. vamberecké mumie, celkem 34 těl významných osobností, které byly v 17. a 18. století pohřbeny v kryptě kostela sv. Prokopa ve Vamberku. Tam však po narušení kanalizace v polovině 80. let minulého století začalo zatékat a mumiím hrozila zkáza. Po přechodném pobytu v muzejním depozitáři ve Vamberku našly v roce 2000 prozatím své nové místo právě v Broumově.

Otevírací doba

- Klášter je otevřen od dubna do října každý den mimo pondělí (pro velké skupiny možné po domluvě v i mimo sezonu), úterý až sobota: 9 – 16 hod., neděle 10 až 16 hod.

Tel.: 491 522 171,
<http://klasterbroumov.broumovsko.cz>

Štola sv. Jana Evangelisty

Známé poutní místo Křížová hora v Jiřetíně pod Jedlovou na Rumbursku se kromě působivé křížové cesty může pochlubit ještě jednou pozoruhodností – částečně zpřístupněnou důlní štolou. Dolovat se zde začalo prokazatelně roku 1539, především se těžila měděná ruda chalkopyrit a olověná ruda galenit. Těžba byla definitivně ukončena roku 1910. Zůstaly po ní kromě menších důlních děl štola sv. Kryštofa a odvodňovací, tzv. dědičná štola sv. Jana Evangelisty, ražná od roku 1781. Návštěvníci si tu mohou prohlédnout 360 metrů z celkových 640 metrů délky včetně její nejzajímavější části, tzv. kaple. V těchto místech prý byli pohřbíváni horníci,

kteří v dole zemřeli; jejich památku i dnes připomínají hořící svíčky. Působení zbytků železné rudy ve stěnách kaple vnímají někteří lidé jako léčivé, především pokud jde o nemoci pohybového ústrojí.

Otevírací doba

- duben a květen: víkendy a svátky: 9 – 16 hod.
- červen až říjen: úterý až neděle: 9 – 17 hod.

Tel.: 412 379 336, www.jiretin.cz

Pevnost Josefov

Nejstarší zachovaná pevnost ve východních Čechách dnes tvoří součást Jaroměře. Pod názvem Ples ji v letech 1780 – 1787 nechal zbudovat císař Josef II. na obranu před pruským nebezpečím. Pod mohutným bastionovým opevněním se skrývá rozsáhlé podzemí tvořené podle tehdejších zvyklostí dvěma liniemi, vnější ve vzdálenosti asi 150 metrů od hradebního příkopu, a vnitřní, uspořádaná do dvou pater. K tomuto podzemnímu systému patřila i střelecká galerie kolem celé pevnosti a odposlouchávací a minérské chodby. V těch prvních se hlídky snažily pomocí komínků připomínajících píšťaly varhan zachytit sluchem vše, co se dělo u okolí pevnosti. Minérské chodby byly vybaveny dělními komorami s náložemi střelného prachu, které bylo možné pod nepřitelem na povrchu na dálku odpálit. Celkem se pod pevností táhne téměř na 45 km chodeb. Na svou dobu představovala tato pevnost dokonalé dílo, zvláště když byla postavena tak, že z jedné části bylo možné palbou krýt ty sousední a okolí šlo v případě potřeby zatopit vodou. Josefov mohlo bránit až 12 tisíc vojáků, ale během dějin taková potřeba nakonec nikdy nenastala. Zájemci o podzemí a vojenskou historii se mohou s josefským podzemím seznámit prostřednictvím asi kilometrového prohlídkového okruhu.

Otevírací doba:

- duben a říjen: pouze soboty, neděle a svátky: 9 – 12 hod., 13 – 16 hod.
- květen, červen, září: úterý až neděle: 9 – 12, 13 – 17 hod.
- červenec a srpen: úterý až neděle: 9 – 12 hod., 13 – 18 hod.

Poslední prohlídka vždy 1 hodinu před koncem otevírací doby.

Tel.: 491 812 731, <http://pevnostjosefov.wz.cz>